

Broj XXIII / 2016
Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

IZVEŠTAJ EVROPSKE KOMISIJE ZA 2016: JAKA DVOJKA ZA SRBIJU

TEMA BROJA STR. 3–8

(N)EVER CLOSER UNION STR. 9–10

Kako smo se nadali...

AKTUELNO STR. 11

Nacionalni program za usvajanje
pravnih tekovina Evropske unije (NPAA)]

U FOKUSU STR. 12

Stanica na putu ka primeni Pariskog
sporazuma COP22 – Samit Okvirne konvencije UN
o promeni klime, održan u Marakešu

PREDSTAVLJAMO STR. 13

Poglavlje 10 – Informaciono društvo i mediji

Commission européenne
European Commission

- 3–4. novembar** **Sastanak Zajedničkog odbora za sprovođenje Sporazuma o saradnji između Srbije i Crne Gore**
Drugi sastanak Zajedničkog odbora za sprovođenje Sporazuma o saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Crne Gore održan je u Beogradu. Predstavnici Srbije i Crne Gore sastali su se kako bi razmenili iskustva i informacije koje se odnose na pregovore ovih država o pristupanju Evropskoj uniji. Na sastanku se razgovaralo o statusu pregovora i preseku stanja u okviru pregovaračkih poglavlja: 27 (Životna sredina), 23 i 24 (Pravosuđe i osnovna prava; Pravda, sloboda i bezbednost), 20 (Preduzetništvo i industrijska politika), 14 i 21 (Saobraćaj i Transevropske mreže). [Više...](#)
- 13–15. novembar** **Odbor za evropske integracije na sastanku KOSAK**
Delegacija Odbora za evropske integracije Narodne skupštine učestvovala je na 56. plenarnom sastanku Konferencije parlamentarnih odbora za evropske poslove država članica EU – KOSAK, koji je održan u Bratislavi, u okviru parlamentarne dimenzije slovačkog predsedavanja Evropskom unijom. [Više...](#)
- 17. novembar** **Usvojen drugi revidirani NPAA**
Vlada Srbije usvojila je drugi revidirani Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije (NPAA). Ovaj dokument predstavlja detaljan plan usaglašavanja zakonodavnog i institucionalnog okvira sa pravnim tekovinama EU i pregled mera i aktivnosti za dostizanje potpune usklađenosti sa svim pravima i obavezama koje iz tih tekovina proističu. [Više...](#)
- 22. novembar** **Potpisan novi ugovor u okviru Programa EU za zapošljavanje i socijalne inovacije**
Evropski investicioni fond (EIF) i Erste banka Srbija potpisali su novi ugovor o garanciji, čiji je cilj pružanje podrške mikropreduzećima u Srbiji u okviru Programa EU za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI). Vrednost kreditnog portfolija ovog ugovora u okviru Programa za zapošljavanje i socijalne inovacije iznosi 4,7 miliona evra. Zahvaljujući tome, oko 800 mikrokorisnika kredita u Srbiji iskoristiće prednosti povoljnih kredita bez pružanja dodatnih garancija. [Više...](#)
- 23. novembar** **Program prekogranične saradnje Srbija – Makedonija 2016–2020.**
Evropska komisija usvojila je novi Program prekogranične saradnje Srbija – Makedonija za period 2016–2020. godina na 12. IPA komitetu. Ukupna vrednost ovog programa je više od četiri miliona evra, od kojih je tri i po miliona evra obezbeđeno kroz IPA fondove EU. Prioriteti ovog Programa su promocija zapošljavanja, mobilnosti radne snage i prekogranične socijalne i kulturne inkluzije, podsticanje razvoja turizma i očuvanja kulturnog i prirodnog nasleđa. [Više...](#)
- 30. novembar** **Potpisan novi ugovor u okviru Programa EU za zapošljavanje i socijalne inovacije**
Predstavnik Kosova Edita Tahiri i predstavnik Srbije Marko Đurić, kao glavni pregovarači u okviru dijaloga u kojem posreduje EU, postigli su dogovor o finalizaciji primene sporazuma o pravosuđu, potpisanog 9. februara 2015. godine. Evropska unija pohvalila je obe strane i pozvala ih da ubrzaju napredak u primeni svih preostalih dogovora, posebno o Zajednici srpskih opština i energetici. [Više...](#)

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Masarikova 5/16, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Danijela Božović, Mirko Popović, Tamara Branković,
Tamara Skrozza i Srđan Đurović

Autori: Danijela Božović, Dejan Anastasijević i Mirko Popović

Lektura: Marijana Milošević

Objavlivanje elektronskog biltena „Progovori o pregovorima” podržala je Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji. Godišnji rad BOŠ podržava Evropska unija u okviru programa Evropa za građane i građanke. Stavovi izneti u ovom biltenu nisu nužno stavovi Fondacije za otvoreno društvo ili Evropske unije. Beogradska otvorena škola odgovorna je isključivo za iznete informacije. Za stavove i informacije u autorskim tekstovima i intervjuima odgovorni su sami autori, odnosno intervjuisane osobe.

IZVEŠTAJ EVROPSKE KOMISIJE ZA 2016: JAKA DVOJKA ZA SRBIJU

U većini poglavlja, prema Izveštaju Evropske komisije za 2016, Srbija je ostvarila izvestan napredak. Međutim, prosečna ocena napretka je lošija u odnosu na izveštaj od prošle godine.

Evropska komisija objavila je 9. novembra godišnji Izveštaj za Srbiju za 2016. godinu. Izveštaj obuhvata period od oktobra 2015. do septembra 2016. godine i zasnovan je na priložima iz mnogih izvora, uključujući priloge Vlade Republike Srbije, država članica EU, izveštaje Evropskog parlamenta i informacije dobijene od različitih međunarodnih i nevladinih organizacija.

Zahvaljujući izmenama u metodologiji izveštavanja koje su uvedene 2015, procena trenutne situacije i napretka u datoj oblasti može se lako uporediti sa prošlogodišnjim nalazima, čime je reinterpretacija izveštaja znatno ograničena. Ukoliko se ove jezičke konstrukcije numerički prevedu na skalu od jedan do pet, koju je Evropska komisija usvojila kao deo izmenjene metodologije izveštavanja, prosečna ocena koju je Srbija dobila u ukupnom izveštaju iznosi 2,96, dok je prosečna ocena u Izveštaju za 2015. godinu bila 3,15.

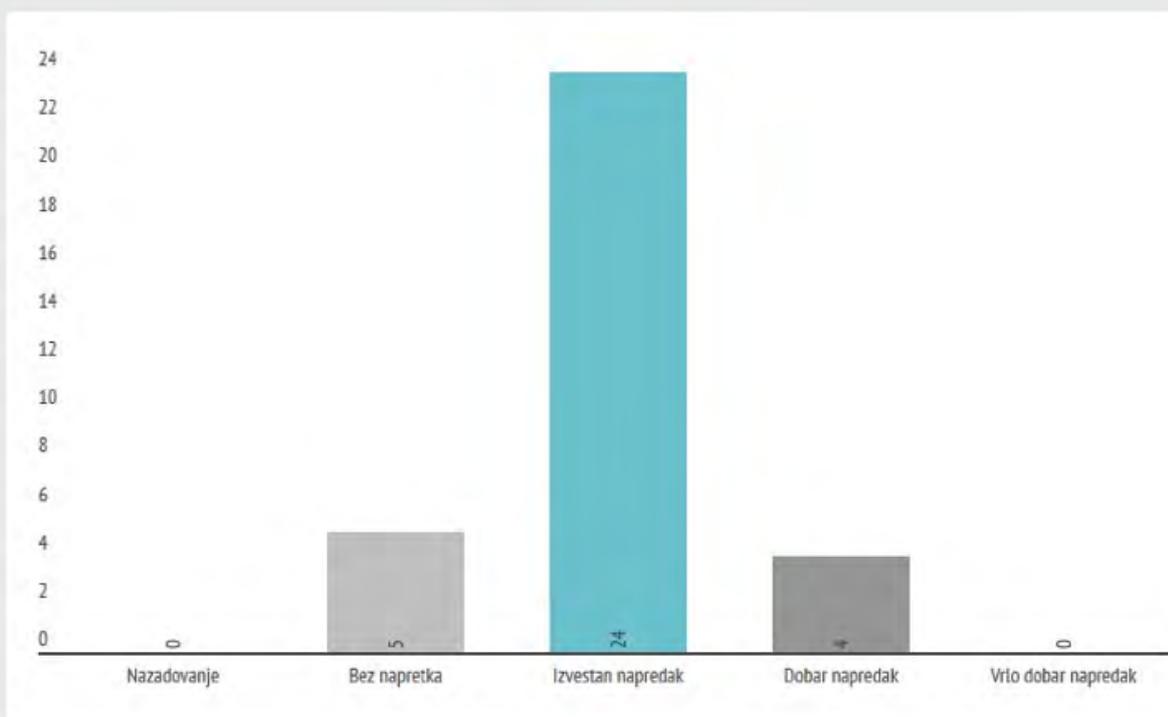
Politički kriterijumi

(demokratija, reforma javne uprave, vladavina prava, ljudska prava i zaštita manjina, regionalna pitanja i međunarodne obaveze)

Činjenice i brojke koje treba najviše da nas brinu odnose se na stanje demokratije i vladavine prava: u oblasti slobode izražavanja i borbe protiv korupcije napredak Srbije lošije je ocenjen nego 2015. Kada je u pitanju procena trenutne situacije, Srbija je dobila istu prosečnu ocenu kao i prošle godine – „**izvestan nivo pripremljenosti**” što je „**ocena 2**”.

Kao i u Izveštaju iz 2015. godine, navodi se da su civilno društvo i Narodna skupština uključeni u proces pregovora o pristupačnu, ali ostaju **zamerke na proces usvajanja zakona**. Preporuka je da bi trebalo dodatno unaprediti transparentnost i kvalitet izrade, a ograničiti upotrebu procedure donošenja zakona po hitnom postupku.

U Izveštaju se ponovo konstatuje da je Srbija umereno pripremljena u oblasti **reforme javne uprave**. Dobar napredak ostvaren je usvajanjem ključnih programa, strategija i zakona. Međutim, Srbija

Izveštaj Evropske komisije o Srbiji za 2016: Ocena napretka

Izveštaj Evropske komisije o Srbiji jeste dokument kojim EK daje informacije o napretku postignutom u ispunjavanju uslova i ciljeva postavljenih od strane EU, kao i sažetak operativnih mera koje je potrebno preduzeti na osnovu utvrđenih planova delovanja.

Podsetimo, Evropska komisija je napravila niz izmena u Paketu proširenja za 2015. u poređenju sa prethodnim godinama. Cilj je bio da se dodatno poveća kvalitet procena u izveštajima, ali i pouzdanost paketa kao izvora informacija za sve zainteresovane strane. Ove promene trebalo je da povećaju transparentnost procesa i omoguće svim zainteresovanim stranama, uključujući i civilno društvo, bolje i detaljnije preispitivanje reformi. Shodno tome, izveštaji: 1) daju širu sliku trenutnog stanja da bi jasnije pokazali na kom nivou se nalaze države u pogledu pripremljenosti za ispunjavanje kriterijuma za članstvo; 2) pružaju dodatne smernice o tome na šta bi države trebalo da se usredsrede u narednoj godini i 3) uključuju usklađenije izveštaje i skale procene, što omogućava državama da se direktno upoređuju u ključnim oblastima.

treba da profesionalizuje i depolitizuje uprave, i da omogući veću transparentnost procedure zapošljavanja i otpuštanja.

Ocena stanja **pravosuđa** nije promenjena u odnosu na Izveštaj iz 2015. Navodi se da i dalje zabrinjava pitanje političkog uticaja u ovoj oblasti. Kvalitet i efikasnost pravosuđa su umanjeni, a pristup pravdi otežan nejednakom raspodelom obima posla, prevelikim brojem zaostalih predmeta i nedostatkom sistema besplatne pravne pomoći.

Srbija je ostvarila izvestan nivo pripremljenosti u sprečavanju i **borbi protiv korupcije**. Korupcija je i dalje ozbiljan problem, široko rasprostranjen u mnogim oblastima. Institucionalna struktura još uvek ne funkcioniše kao pouzdan mehanizam odvracanja od praktikovanja korupcije. Neophodna je evidencija o delotvornim istragama, krivičnom gonjenju i presudama u slučajevima korupcije, uključujući i one na visokom nivou.

U izveštaju se još kaže da je neophodno obezbediti dosledno sprovođenje pravnog i institucionalnog okvira za **poštovanje**

Jedna ocena se daje za **trenutnu situaciju**, a druga za **napredak u posmatranoj oblasti**. Te ocene se zasnivaju na pažljivoj analizi situacije, sa posebnim osvrtom na implementaciju i evidenciju konkretnih rezultata u svakoj oblasti. Tako u konačnoj oceni, implementacija i dostignuća imaju veću težinu od zakonske usklađenosti i institucionalnog okvira.

Skala koja se koristi za ocenu trenutne situacije:

U ranoj fazi (*Early stage*) – **Izvestan nivo pripremljenosti** (*Some level of preparation*) – **Umerena pripremljenost** (*Moderately prepared*) – **Dobar nivo pripremljenosti** (*Good level of preparation*) – **Veoma napredan nivo pripremljenosti** (*Well advanced*)

Skala koja se koristi za ocenu napretka u proteklih 12 meseci:

Nazadovanje (*Backsliding*) – **Bez napretka** (*No progress*) – **Izvestan napredak** (*Some progress*) – **Dobar napredak** (*Good progress*) – **Vrlodobar napredak** (*Very good progress*)

osnovnih ljudskih prava. Nije postignut napredak u obezbeđivanju uslova za potpuno ostvarivanje **slobode izražavanja**. Potrebno je uložiti dalje kontinuirane napore kako bi se poboljšao položaj lica koja pripadaju najviše diskriminisanim grupama (Romi, pripadnici lezbijske, gej, biseksualne, transrodne i interseksualne populacije, osobe sa invaliditetom, osobe obbolele od HIV/AIDS i druge socijalno ranjive grupe).

Navodi se da je Srbija konstruktivno učestvovala u **regionalnim inicijativama** i radila na unapređenju bilateralnih odnosa u duhu pomirenja i dobrosusedskih odnosa i uspostavila pogodnu atmosferu za rešavanje otvorenih bilateralnih pitanja i nasleđa prošlosti.

U pogledu **normalizacije odnosa sa Kosovom**, Srbija ostaje posvećena sprovođenju sporazuma postignutih u dijalogu uz posredstvo EU. Potrebni su kontinuirani napori kako bi se sproveli već postignuti sporazumi sa Kosovom.

CIVILNO DRUŠTVO U IZVEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE

„Izvestan napredak je postignut u uspostavljanju podsticajnog okruženja za razvoj i finansiranje civilnog društva. Međutim, potrebni su dalji napori kako bi se osiguralo sistematsko uključivanje civilnog društva u politički dijalog i kako bi se pomoglo da ono razvije svoj pun potencijal”, navodi se u Izveštaju EK.

Naglašeno je da snažno civilno društvo predstavlja glavni činilac demokratije, dok organizacije civilnog društva i borci za ljudska prava imaju ključnu ulogu u podizanju svesti o građanskim, političkim i socioekonomskim pravima.

Takođe, u Izveštaju se kaže da je „novi direktor Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom postavljen u martu, godinu dana nakon ostavke njegovog prethodnika. Kancelarija je nastavila sa inicijativama čiji je cilj poboljšanje saradnje između države i civilnog sektora i unapređenje pravnog, finansijskog i institucionalnog okvira za razvoj civilnog društva.”

Primećeno je poboljšanje u oblasti saradnje civilnog društva i Narodne skupštine u oblasti pregovora sa EU, prvenstveno kroz Nacionalni konvent o Evropskoj uniji, što se vidi iz javnih konsultacija o poglavljima 23 i 24. Smernice za saradnju između pregovaračkog tima, predstavnika organizacija civilnog društva, Nacionalnog konventa i Privredne komore su usvojene u aprilu 2016. godine, sa ciljem da se poboljša nivo uključivanja civilnog društva u pregovore.

U oblasti kreiranja politika, Izveštaj navodi da se civilno društvo bori da utiče na ovaj proces, ali da se istovremeno suočava s preprekama koje mu postavljaju delovi državne uprave. Zato je na mnogim nivoima učešće civilnog društva u kreiranju politika i dalje u velikoj meri na ad hoc osnovi, što znači da se puni potencijal sektora ne realizuje.

Konstatovano je i da Strategija za stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u Republici Srbiji za period 2016–2020. (pripremljena 2015. godine) još uvek nije usvojena, i da ostaje da se uspostavi Savet za saradnju sa civilnim društvom.

Ekonomski kriterijumi

(postojanje funkcionalne tržišne privrede, kapacitet za suočavanje sa pritiscima konkurencije i tržišnih snaga EU)

Što se tiče ekonomskih kriterijuma, Srbija je umereno pripremljena u pogledu razvoja funkcionalne tržišne ekonomije. Do bar napredak ostvaren je u rešavanju nekih od nedostataka problem budžetskog deficita i restrukturiranja javnih preduzeća. Ekonomske reforme donele su jasne rezultate u pogledu izgleda za rast i smanjenja domaćih i spoljnih neravnoteža. S obzirom na još uvek visok nivo državnog duga, neophodno je nastaviti fiskalnu konsolidaciju. Restrukturiranje velikih državnih preduzeća tek bi trebalo da se završi. Kreditna aktivnost se oporavlja, ali i dalje je mnogo problematičnih kredita. Nezaposlenost je i dalje visoka, naročito među mladima. Dalje širenje privatnog sektora otežano je nedostacima u oblasti vladavine prava.

Srbija je umereno pripremljena da se nosi s pritiskom konkurencije i tržišnim snagama unutar Unije. Javne i privatne investicije su porasle, mada je nivo investicione aktivnosti i dalje niži od potreba privrede. Kvalitet, jednakost i relevantnost obrazovanja i obuke ne odgovaraju društvenim potrebama. Izvestan napredak ostvaren je u pogledu podrške malim i srednjim preduzećima i preduzetništvu, ali mala i srednja preduzeća suočavaju se sa nizom izazova, uključujući i nepredvidivo poslovno okruženje, visok nivo parafiskalnih troškova, kao i težak i skup pristup finansijama.

Zanimljiva je i činjenica da je – i pored svih pohvala za ekonomske rezultate – Srbija dobila iste ocene za funkcionisanje tržišne privrede i kapacitete da se suoči sa pritiscima tržišta, kao i u Izveštaju iz 2015.

NEPOŠTOVANJE SPORAZUMA O STABILIZACIJI I PRIDRŽAVANJU

Za razliku od izveštaja od prošle godine, Evropska komisija u Izveštaju za 2016. navodi da Srbija treba da ispunjava obaveze iz **Sporazuma o stabilizaciji i pridržavanju (SSP)**, naročito u pogledu zaštitnih mera koje se odnose na određene poljoprivredne proizvode, kontrolu državne pomoći i fiskalne diskriminacije.

Krajem jula Srbija je dostavila informaciju o odluci da produži trajanje mera za zaštitu od prekomernog uvoza mlečnih proizvoda i proizvoda od svinjskog mesa iz EU na narednih šest meseci, odnosno do kraja 2016. godine. Međutim, konsultacije Evropske komisije sa državnim organima Republike Srbije o opravdanosti ovih mera nisu dovele do konkretnih zaključaka, tako da se Srbiji preporučuje da što pre obustavi takve zaštitne mere. Ostali problemi u pogledu poštovanja SSP podrazumevaju diskriminatornu primenu akcija na alkohol i kafu i navodi se da bi ih trebalo ukinuti.

U Izveštaju se navodi da se u dosta slučajeva nastavlja s davanjem državne pomoći neprofitabilnijim javnim preduzećima ili na netransparentan način. Naročito se investiciona pomoć ne dodeljuje na osnovu predvidivih kriterijuma u skladu sa pravilima o državnoj pomoći EU i SSP. U Izveštaju se navodi da još uvek nije jasno da li je pomoć dodeljena Železari Smederevo u skladu sa protokolom 5 SSP, ali su srpske vlasti u septembru dostavile Komisiji podatke o istrazi ovog slučaja. Nisu svi postojeći programi pomoći, a naročito fiskalne šeme, u potpunosti usklađeni sa pravnim tekovinama EU, iako je rok SSP za njihovo usklađivanje bio 1. februar 2014. godine. Srbija do sada nije obavestila Evropsku komisiju o svojoj klasifikaciji teritorijalnih jedinica u skladu sa propisima EU o nomenklaturi teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS), što je obaveza iz SSP koja važi od 2014. godine. Odsustvo dogovorene nomenklature sprečava dublju saradnju sa Komisijom u mnogim oblastima politike.

NOVI KALENDAR ZA OBJAVLJIVANJE IZVEŠTAJA

Evropska komisija planira da pomeri usvajanje godišnjeg Paketa proširenja sa tradicionalnog jesenjeg, na novi prolećni termin. To znači da naredni paket neće biti usvojen u oktobru/novembru 2017. godine, već **na proleće 2018. godine**.

Ovaj novi tajming omogućio bi Komisiji da uskladi svoj period izveštavanja sa kalendarskom godinom, što je uobičajena osnova za prikupljanje statističkih podataka. Takođe, ono omogućava Komisiji da usaglasi svoj ciklus izveštavanja sa ciklusom za programe ekonomskih reformi. Ovim bi se dalo još više važnosti osnovnim ekonomskim pitanjima politike proširenja, obezbedila veća koherentnost između paketa i procesa programa ekonomskih reformi i rada na povećanju vidljivosti tog procesa.

Sposobnost preuzimanja obaveza koje proističu iz članstva (33 pregovaračka poglavlja)

Kada je u pitanju pripremljenost i napredak u pojedinačnim pregovaračkim poglavljima, nije došlo do promene ocene za većinu njih. U pogledu sposobnosti preuzimanja obaveza koje proističu iz članstva, Srbija je nastavila da usklađuje svoje zakonodavstvo sa pravnim tekovinama EU u svim oblastima.

U odnosu na prethodnu godinu, povećan je stepen pripremljenosti u oblasti poljoprivrede (Poglavlje 11), životne sredine (Poglavlje 27), transporta (Poglavlje 14) i carinske unije (Poglavlje 29). Međutim, ako se podsetimo Izveštaja Evropske komisije za 2015. godinu stepen, pripremljenosti u oblasti poljoprivrede i životne sredine bio je ocenjen najnižom ocenom tj. u „ranjoj fazi pripremljenosti“, tako da ovogodišnja „ocena 2“ za „izvestan nivo pripremljenosti“ i dalje nije za pohvalu.

Najlošije ocenjena poglavlja, u kojima nije zabeležen napredak u proteklih godinu dana, su: Poglavlje 3 (Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga), Poglavlje 4 (Slobodno kretanje kapitala), Poglavlje 7 (Pravo intelektualne svojine), Poglavlje 8 (Politika konkurencije) i Poglavlje 12 (Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika).

U oblasti javnih nabavki (Poglavlje 5) i Finansijskih usluga (Poglavlje 9) zabeleženo je nazadovanje i Srbija je ocenjena „dvojkom“ (izvestan napredak), za razliku od Izveštaja iz 2015, gde je bio zabeležen „dobar napredak“ (ocena 3). Evropska komisija ističe da Srbija mora da uloži značajne napore u svim segmentima kako bi se unapredila konkurentnost, efikasnost i transparentnost u postupcima javnih nabavki, te da preduzme dodatne korake kako bi usaglasila propise sa standardima EU u oblasti finansijskih usluga.

Piše: Danijela Božović

POGLAVLJE	NAPREDAK	
	2015	2016
1. Slobodno kretanje robe,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
2. Slobodno kretanje radnika,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga,	Izvestan napredak	Bez napretka
4. Slobodno kretanje kapitala,	Izvestan napredak	Bez napretka
5. Javne nabavke,	Dobar napredak	Izvestan napredak
6. Pravo privrednih društava,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
7. Pravo intelektualne svojine,	Izvestan napredak	Bez napretka
8. Politika konkurencije,	Izvestan napredak	Bez napretka
9. Finansijske usluge,	Dobar napredak	Izvestan napredak
10. Informaciono društvo i mediji,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
11. Poljoprivreda i ruralni razvoj,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
12. Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika,	Izvestan napredak	Bez napretka
13. Ribarstvo,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
14. Transportna politika,	Dobar napredak	Dobar napredak
15. Energetika,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
16. Oporezivanje,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
17. Ekonomska i monetarna politika,	Izvestan napredak	Dobar napredak
18. Statistika,	Dobar napredak	Dobar napredak
19. Socijalna politika i zapošljavanje,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
20. Preduzetništvo i industrijska politika,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
21. Trans-evropske mreže,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
23. Pravosuđe i osnovna prava,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
24. Pravda, sloboda i bezbednost,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
25. Nauka i istraživanje,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
26. Obrazovanje i kultura,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
27. Životna sredina,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
28. Zaštita potrošača i zaštita zdravlja,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
29. Carinska unija,	Dobar napredak	Dobar napredak
30. Spoljni odnosi,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
31. Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika,	Izvestan napredak	Izvestan napredak
32. Finansijski nadzor,	Dobar napredak	Izvestan napredak
33. Finansijske i budžetske odredbe.	Bez napretka	Izvestan napredak

Poređenje ocena napretka za 2015. i 2016. u pojedinim poglavljima

POGLAVLJE 27: NAJTEŽE, NAJSKUPLJE I NIJE PRIORITET

Kako je Srbija prošla u Izveštaju Evropske komisije kada je reč o Poglavlju 27 (Životna sredina i klimatske promene) i da li su stvari baš takve kao što tamo piše?

Dakle, prema zaključku EK o Poglavlju 27, Srbija je napravila nekakav pomak unapred i ispunila ključne preporuke iz prethodne, 2015. godine. Međutim, stiče se utisak da je EK – kao i kod još ponekih poglavlja – bila isuviše blagonaklona ocenjujući stanje u Srbiji za Poglavlje 27. Drugi zaključak je da, osim novca i kadrova, za napredak Srbije u vezi sa Poglavljem 27 najviše nedostaje – politička volja da se bilo šta uradi.

„Srbija je pohvaljena zato što je 2015. usvojila dokument koji se zove 'Nameravani nacionalno određeni doprinosi smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte', izjavio je Mirko Popović, programski menadžer projekata u oblasti zaštite životne sredine u Beogradskoj otvorenoj školi (BOŠ), koja je članica Koalicije 27 – mreže organizacija koje prate pregovore o Poglavlju 27. „Međutim, ako se pozabavimo bazičnom matematikom iz tog dokumenta, videćemo da Srbija tim dokumentom ne predviđa smanjenje gasova sa efektom staklene bašte (GHG) za 2030. godinu, već naprotiv – njihovo povećanje. U tom dokumentu stoji da će Srbija u odnosu na 1990. ostvariti smanjenje od 9,8 odsto, ali ako pogledate brojke koje se odnose na 2013. godinu, vidite da je zapravo reč o povećanju od 15 odsto”, kaže Popović.

Srbija je postigla određeni nivo pripremljenosti u ovoj oblasti. Određeni napredak je napravljen u daljem usaglašavanju politika i zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU, uključujući oblasti otpada, zaštite prirode i klimatskih promena. Srbija je poboljšala svoje strateško planiranje i osnovala Zeleni fond, a to su bile ključne preporuke iz 2015. godine. U narednom periodu, Srbija naročito treba da:

- poveća administrativne i finansijske kapacitete jačanjem monitoringa i izveštavanja koje sprovodi Agencija za zaštitu životne sredine, obezbeđujući adekvatna sredstva za novi instrument za finansiranje delovanja u oblasti životne sredine (Zelenom fondu) i poboljša međuinstitucionalnu koordinaciju na centralnom i lokalnom nivou;
- pojača napore u sprovođenju i izvršavanju, uključujući i zatvaranje deponija koje nisu u skladu sa pravnim propisima, ulaganje u razvrstavanje i reciklažu otpada, poboljšanje praćenja kvaliteta vazduha i postizanje napretka u upravljanju rečnim slivovima;
- ratifikuje Pariski sporazum i počne da ga sprovodi, uključujući i razvoj sveobuhvatne strategije za klimatske promene koja će biti u skladu sa Okvirom EU za period do 2030. za klimatsku i energetska politiku i dobro integrisana u sve relevantne sektore.

KOALICIJA 27

Finansiranje i kapaciteti

Upitno je i rešenje koje je nađeno za finansiranje zaštite životne sredine. Fond za zaštitu životne sredine, koji je bio ukinut 2012, ovogodišnjim izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine vraćen je u zakonodavstvo, pod nazivom „Zeleni fond Republike Srbije” (pritom, nikada nije urađena ozbiljna analiza poslovanja i rezultata rada prethodnog Fonda, kako bi novi fond funkcionisao bolje). Zamisao je da se, po evropskom principu „zagađivač plaća”, iz ovog Fonda dolazi do sredstava za zaštitu životne sredine. No, zakonskim rešenjem je predviđeno da ovaj fond bude tzv. budžetski fond, u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem. Jednostavno rečeno, kao i za sve ostalo iz budžeta, i za ova sredstva će se pitati Ministarstvo finansija.

„U javnoj raspravi, kada su se usvajale izmene i dopune novog Zakona o zaštiti životne sredine, na osnovu iskustva koje smo imali sa fondovima za zaštitu životne sredine na lokalnu, ukazivali smo na to da rešenje budžetskog fonda nije dobro”, kaže Ljubinka Kaluđerović, sekretarka Odbora za životnu sredinu i vanredne situacije Stalne konferencije gradova i opština. „Na lokalnu nam se dešava da se novac prelijeva kroz budžet cele godine, ne potroši se na zaštitu životne sredine, 31. decembra se pojave sredstva na toj poziciji u budžetu, a već ih 1. januara ponovo više nema. Dakle, imate neutrošena sredstva u zemlji u kojoj svi vapiju za parama. Tu nešto nije u redu. I vrlo je moguće da će to da nam se dešava i na republičkom nivou”, kaže Ljubinka Kaluđerović.

Ona ističe i da je, osim finansija, veliki problem nedostatak administrativnog kapaciteta, i na centralnom i na lokalnom nivou, što EK već godinama navodi u svojim izveštajima. „Ilustrativan primer kako nam nedostatak kadrova negativno utiče, čak i na izveštavanje, može da bude Agencija za zaštitu životne sredine, gde takođe nemamo popunjena radna mesta, onako kako su sistematizovana. Zbog toga što nema dovoljno zaposlenih, ne postoji mogućnost da neko ode i na licu mesta proveriti situaciju kada postoji sumnja u neke podatke koji vam dolaze iz opština. A situacija je takva da, u pojedinim opštinama, ljudi tumače zakon u skladu sa svojom praksom,

tako da na iste upitnike dobijate potpuno nekonzistentne podatke – na primer, da su podaci o otpadu kod dve susedne opštine takvi kao da je jedna opština sa Menhetna, a druga iz centralne Afrike”, navodi Kaluđerović.

Zaštita voda najskuplja

Slična situacija postoji i kada je reč o zaštiti prirode, kaže za Goran Sekulić iz organizacije WWF, koja je takođe član Koalicije 27. Prema njegovim rečima, osnovni zadatak u oblasti zaštite prirode jeste uspostavljanje evropske ekološke mreže „Natura 2000”. Reč je o sistemu zaštićenih područja koji je fokusiran na zaštitu staništa i vrsta od značaja za evropsku zajednicu. Međutim, kako kaže Sekulić, u Srbiji ne postoji veliki napredak ni kada je reč o zakonskim dokumentima (Uredba o ekološkoj mreži i Uredba o oceni prihvatljivosti), a ni u prikupljanju podataka i mapiranju, jer, prema direktivama koje regulišu ovu oblast, Srbija mora da završi detaljno mapiranje staništa i vrsta i da predloži mrežu područja „Natura 2000”.

„Značajna je i oblast zaštite i upravljanja vodama, koja se obično obeležava kao najproblematičnija u Poglavlju 27 – tu su potrebna najveća sredstva, jer su tu i najveće infrastrukturne mere, odnosno izgradnja pogona za prečišćavanje vode”, kaže Goran Sekulić. „Procenat komunalnih otpadnih voda koje se tretiraju pre ispuštanja u Srbiji je zanemarljiv. Procenjuje se da je ispod 10 odsto, ali je funkcionalno to verovatno ispod pet odsto. Praktično, ceo Beograd ispušta vodu bez prečišćavanja – ne postoji pogon za prečišćavanje voda, tako da su tu i komunalne i industrijske vode, sve ide direktno”, napominje Goran Sekulić i dodaje da, osim već pominjanog nedostatka kadrova, ne postoji ni saradnja između sektora: „Ta saradnja mora postojati između, na primer, zaštite prirode i zaštite voda – po prirodi stvari je ona tu neophodna, ali to kod nas slabo ide.”

A to što sve ove promene „kod nas slabo idu” moglo bi se povezati sa utiskom da je država prosto nezainteresovana da do ovih promena dođe, ili je, možda, upravo zainteresovana da do njih ne dođe. „Mi smo u procesu evropskih integracija više od 10 godina. Veoma je upitno šta se to dešava, ako iz godine u godinu imamo zahtev da se pojačaju administrativni kapacite-

ti”, kaže Mirko Popović. „Vraćamo se na to – gde se odlučuje. Postoje ljudi u državnoj upravi koji se bave životnom sredinom i koji mogu da iznesu taj teret. Postoje ljudi u privatnom sektoru koji, budući da postaju deo zajedničkog tržišta, moraju da se razvijaju, i oni ulažu u znanje i u svoje kadrove. Postoji i civilno društvo, koje može da pomogne, ali na nivou političkog odlučivanja kao da postoji odluka da se u taj proces ne uđe”, zaključuje Popović.

Vidite li vazduh?

Kvalitet vazduha je jedno od gorućih pitanja kada je reč o Poglavlju 27. Iako je Srbija za transpoziciju dobila prolaznu ocenu od EU, prenošenje zakonodavstva EU u naš zakonodavni sistem nije doprinelo ni boljem merenju, ni monitoringu a ni kvalitetu vazduha. Ovaj problem toliko je narastao da već i sami građani i predstavnici lokalne samouprave iz Kraljeva, Užica, Valjeva, Beograda imaju izraženu svest da udišu zagađen vazduh, pa čak i da prepoznaju izvor zagađenja, da li dolazi od drveta, od uglja ili od saobraćaja. U neku ruku je i „srećna” okolnost što ovakva zagađenja mogu bukvalno da se „namirišu”, jer je merna mreža nepouzdana. U Izveštaju o kvalitetu vazduha Agencije za zaštitu životne sredine navodi se da se sa samo 25 odsto mernih mesta podaci prikupljaju na odgovarajući način. Stepenn realizacije merenja od 2012. (kada su kupljene merne stanice, sredstvima EU) kontinuirano opada, pa bi se možda moglo reći da pravog merenja zapravo i nema. Takođe, često postoji i zabluda da je kvalitet vazduha manje-više u redu. Na primer, u Kraljevu se, na osnovu lokalnih merenja, zna da su dozvoljene vrednosti prekoračene tokom više od trećine kalendarske godine. Međutim, u pomenutom Izveštaju, Kraljevo je „obojeno” zelenom bojom, što indikuje dobar kvalitet vazduha.

Priredio Radmilo Marković za nedeljnik „Vreme” u saradnji sa Fondacijom Hajnrh Bel i RES fondacijom koji objavljuje seriju članaka posvećenu klimatskim promenama – Politička klima.

 HEINRICH BÖLL STIFTUNG
Stavovi izneti u članku ne predstavljaju nužno stavove Fondacije Hajnrh Bel i RES fondacije

KAKO SMO SE NADALI...

Od ovog broja za bilten „Progovori o pregovorima” piše Dejan Anastasijević, novinar nedeljnika „Vreme”

Foto: Dejan Anastasijević, novinar nedeljnika „Vreme”

Paket godišnjih izveštaja Evropske komisije o napretku Srbije u procesu proširenja kasnio je ove godine gotovo mesec dana u odnosu na uobičajeno vreme objavljivanja (sredina oktobra). Kasnio je i prošle godine, i premda niko u Briselu to zvanično nije rekao, razlog je bio isti: bilo je neophodno „ispeglati” delove izveštaja o Turskoj koji se odnose na kršenje ljudskih prava. Uniji je neophodna saradnja Turske oko izbegličke krize, a turski predsednik Redžep Tajip Erdogan je osetljiv na kritike, pa bi mogao da se naljuti i zapljusne kontinent novim talasima izbeglica sa Bliskog istoka, a to je scenario koji niko u EU ne želi ni da zamisli.

„Peglanja” je bilo i o izveštaju o Srbiji, naravno u manjoj meri, ali opet iz istih razloga: preosetljivost vlasti i izbeglička kriza. Srbija u toj krizi nema ni približni značaj kao Turska, ali se ipak nalazi nasred izbegličkog puta preko Zapadnog Balkana, a premijer Aleksandar Vučić se u ovom pitanju dosad pokazao izuzetno kooperativan (što i piše u izveštaju), pa ga ne bi valjalo sekirati zbog „sitnica” kao što je noćno rušenje u Savamali.

Beograd je izostavljanje eksplicitnog pominjanja Savamale iz izveštaja doživeo kao veliku diplomatsku pobjedu. Ona nije izvojevana lako: mesecima pre objavljivanja izveštaja, diplomatski predstavnici Srbije u svim članicama EU dobili su nalog da iz sve snage lobiraju da se o Savamali ne govori i da skrenu pažnju domaćinima na moguće posledice. Na kraju je uspelo, najviše zahvaljujući Nemačkoj, čiji su predstavnici u Evropskom savetu izdejstvovali da se reference na Savamalu, koje su bile uključene u nekoliko radnih verzija, izbace iz finalnog dokumenta.

Beograd je izostavljanje eksplicitnog pominjanja Savamale iz izveštaja doživeo kao veliku diplomatsku pobjedu.

Šef Misije EU u Beogradu Majkl Davenport je nakon objavljivanja izveštaja izjavio da Savamala nije uključena jer „pojedinačni slučajevi nikad ne ulaze u izveštaj”, ali taj argument pada u vodu kada se ovogodišnji izveštaj uporedi sa prethodnim, gde su pojedinačni problemi jasno imenovani. Nije, uostalom, ušla ni reč o samom Davenportu, koji je već mesecima izložen defamaciji pojedinih režimskih medija, pa i pojedinih funkcionera, koji ga prate u stopu i svaki njegov kontakt sa bilo kim ko nije u vlasti predstavljaju kao zaveru sa ciljem destabilizacije Srbije i izazivanja haosa u zemlji. U Briselu je očigledno procenjeno da on to može da izdrži. I zaista, Davenport je herojski izdržao višesatnu harangu u Narodnoj skupštini kada je pokušao da predstavi izveštaj.

Ova lakirovka je štetna jer se kroz slučaj Savamale, kako je primetio ombudsman Saša Janković, prelamaју sve ključne slabosti vladavine prava u Srbiji. Imali smo te noći očigledan primer bahatosti lokalnih vlasti i privremenu suspenziju pravne države od strane republičkih organa, a zatim oklevanje pravosudnih organa da to istraže. EU je ovim ustupkom privremeno obezbedila mir u kući (tačnije u komšiluku), ali je dodatno oštetila svoj ionako poljuljani kredibilitet kad je reč o temeljnim evropskim vrednostima. Srbija je tu, međutim, samo deo globalnog procesa erozije standarda ljudskih prava i jačanja raznih oblasti autoritarne vladavine, pa bi se moglo reći da u ovom slučaju ode ukorak sa svetom.

EU je ovim ustupkom privremeno obezbedila mir u kući (tačnije u komšiluku), ali je dodatno oštetila svoj ionako poljuljani kredibilitet kad je reč o temeljnim evropskim vrednostima.

Kada je reč o ostatku izveštaja, pada u oči da je, valjda kao kompenzacija, znatno pooštrena kritika (u odnosu na prošlu godinu) zbog lošeg stanja u medijima i u vezi sa slobodom govora uopšte. „Nije postignut nikakav napredak u poboljšanju uslova za puno ostvarivanje slobode izražavanja”, kaže se u izveštaju. U ostalim oblastima zabeležen je „umeren” ili „izvestan” napredak, što bi prevedeno na u školski sistem ocenjivanja bilo negde između dvojke i trojke. Uz svaku skromnu pohvalu ukazuje se na krupne zaostatke, pa je tako u izveštaju konstatovano da je u pogledu reformi javne uprave došlo do „dobrog” napretka, ali da ona nije ni profesionalizovana ni depolitizovana; u oblasti reforme pravosuđa nije rešeno pitanje političkog uticaja na sudije i tužioce; mala i srednja preduzeća suočavaju se sa nepredvidljivim spoljnim okruženjem, visokim parafiskalnim nametima i teško dolaze do ionako skupih kredita... Nema potrebe ići dublje u detalje jer je sve ovo, uostalom, poznato čak i površnim posmatračima domaćih prilika.

Kada je reč o ostatku izveštaja, pada u oči da je, valjda kao kompenzacija, znatno pooštrena kritika (u odnosu na prošlu godinu) zbog lošeg stanja u medijima i u vezi sa slobodom govora uopšte.

Postoje dve stvari koje bi trebalo da nas zabrinu. Prva je trijumfalistička reakcija Vučića na izostanak pominjanja Savamale. „Ne mogu da sakrijem osmeh, dobili smo najbolje ocene u regionu”,

rekao je premijer, a naknadno se osvrnuo i na kritike domaćih aktera na račun popustljivosti EK. „Neki su se angažovali da Savamala uđe u izveštaj“, rekao je. „Ljudi kao da nemaju problem s tim što govore loše o svojoj zemlji, samo zato što im se ne sviđa aktuelna vlast.“ Sve dok se guranje ozbiljnih problema pod tepih kako bi Srbija lepše izgledala spolja doživljava kao uspeh, a ukazivanje na njih kao subverzivna delatnost, teško će biti napretka, ne samo na evropskom nego na bilo kom putu.

Druga stvar je što sledeće godine izveštaja neće ni biti, već će po novom sistemu izaći tek na proleće 2018. Ovo je loše ne samo zato što ukazuje na usporavanje evropskih integracija (ne samo Srbije) nego i zato što dosadašnje iskustvo pokazuje da su godišnji izveštaji davali značajan podsticaj reformama; neke stvari su rađene u poslednji čas samo da bi ušle u izveštaj, kao što neki studenti uče samo pred ispit. Proređivanje izveštaja će stoga verovatno imati isti efekat koji kod takvih studenata ima odlaganje ispitnog roka, tj. tokom sledeće godine radiće se malo ili ništa.

Dosadašnje iskustvo pokazuje da su godišnji izveštaji davali značajan podsticaj reformama; neke stvari su rađene u poslednji čas samo da bi ušle u izveštaj, kao što neki studenti uče samo pred ispit.

Na kraju, treba upozoriti da je Komisija konstatovala da je relativno slab napredak u ovoj godini delimično prouzrokovan sazivanjem vanrednih parlamentarnih izbora u aprilu, na koje je potrošeno, što na kampanju što na pregovore o formiranju vlade, gotovo šest meseci. Ti su izbori po mnogima bili nepotrebni, jer je prethodna vlada bila relativno stabilna i popularna, a nova se kadrovski bitno ne razlikuje od nje. Sledeće godine nas opet čekaju izbori, predsednički izvesno a možda i novi parlamentarni. Imajući u vidu sve pobrojano, od 2017. ne treba očekivati previše.

PREPORUČUJEMO

Eurostatov regionalni godišnjak za 2016. predstavlja širok raspon statističkih tema po regionima država članica Evropske unije. Objava statističkih podataka za regionalnu nivo daje nam uvid u njihovu raznolikost, što se ne može videti ukoliko u obzir uzimamo samo nacionalne statistike. Teme obrađene u statističkoj analizi su: regionalne politike i Evropa 2020, stanovništvo, zdravstvo, obrazovanje i osposobljavanje, tržište rada, privreda, strukturna statistika preduzetništva, istraživanje i razvoj, društvo informisanosti, turizam, promet i poljoprivreda.

„Strukturni indikatori za praćenje sistema obrazovanja i osposobljavanja u Evropi u 2016. godini“ je publikacija Izvršne agencije za obrazovanje, audio-vizualnu delatnost i kulturu (EACEA), objavljena putem Evropske mreže obrazovanja čiji je zadatak objašnjavanje organizacije i funkcionisanja evropskih obrazovnih sistema. Publikacija sadrži detaljne strukturne indikatore, podatke i informacije o zemljama. Uz navedeno, u publikaciji možete pronaći analizu politika i reformi u područjima: obrazovanje u ranom detinjstvu, ostvarivanje osnovnih veština, rano napuštanje obrazovanja i osposobljavanja, visoko obrazovanje i zapošljavanje nakon završavanja obrazovanja.

NACIONALNI PROGRAM ZA USVAJANJE PRAVNIH TEKOVINA EVROPSKE UNIJE (NPAA)

Foto: Paragraf Lex

Vlada Republike Srbije usvojila je drugi revidirani Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije (NPAA) na sednici održanoj 17. novembra 2016. Ovaj dokument predstavlja detaljan plan usaglašavanja zakonodavnog i institucionalnog okvira sa pravnim tekovinama EU i pregled mera i aktivnosti za dostizanje potpune usklađenosti sa svim pravima i obavezama koje iz tih tekovina proističu.

NPAA definiše razvojne i strateške ciljeve, odgovarajuće politike, reforme i mere potrebne za realizaciju ovih ciljeva, utvrđuje detaljni plan usklađivanja zakonodavstva i definiše ljudske i budžetske resurse, kao i ostale fondove potrebne za sprovođenje planiranih zadataka. Njime se utvrđuju ne samo obaveze koje se odnose na prenošenje prava EU u domaći pravni poredak već i zadaci koji se moraju sprovesti kako bi se ispunili politički i ekonomski kriterijumi pristupanja EU.

Druga po redu revizija NPAA organizovana je nakon završenog procesa skrininga, detaljnog upoznavanja sa najvažnijim

U skladu sa obavezama iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), kao i pristupnih pregovora, Srbija je 31. jula 2014. godine usvojila Nacionalni program usvajanja pravnih tekovina Evropske unije od 2014. do 2018. koji definiše prioritete usklađivanja sa evropskim zakonodavstvom u tom periodu. Iako je druga revizija NPAA u skladu s rezultatima skrininga bila planirana i najavljena za 2015. godinu, drugi revidirani NPAA usvojen je tek 99. dana rada Vlade, odnosno 17. novembra 2016. godine. Važno je napomenuti da je period primene prve revidirane verzije NPAA istekao 31. decembra 2015. godine. U međuvremenu, za period između dve navedene revizije nisu bili precizirani planovi usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU kroz NPAA, pa nije postojala mogućnost za praćenje i izveštavanje o zakonodavnim aktivnosti predviđenim tim dokumentom. I u novom Izveštaju Evropske komisije za 2016. godinu konstatovano je da postoji stalan zaostatak u sprovođenju obaveza koje proističu iz NPAA.

Prema Planu usklađivanja zakonodavstva Republike Srbije sa pravnim tekovinama EU, tj. prema listi planiranih zakona i podzakonskih akata za četvrti kvartal 2016. godine (oktobar, novembar i decembar) predviđeno je da Vlada/resorno ministarstvo utvrdi/usvoji predlog 39 pravnih akata (26 zakona, 2 strategije, 10 pravilnika i 1 uredbu). Takođe, prema listi planiranih podzakonskih akata koji se donose na osnovu ranije usvojenih zakona za četvrti kvartal 2016. godine (oktobar, novembar i decembar) predviđeno je da Vlada/resorno ministarstvo utvrdi/usvoji 134 pravna akta (uredbe, pravilnika, odluka, naredbi, lista, tehničkih specifikacija i sl.)

delovima pravnih tekovina EU i sagledavanja trenutnog stanja i mogućih izazova u pogledu dostizanja potpune usklađenosti domaćeg zakonodavstva sa propisima EU. Polazeći od utvrđenog cilja Republike Srbije da bude u potpunosti spremna da preuzme obaveze iz članstva u EU do kraja 2018. godine, predviđeno je da primena revidiranog NPAA obuhvati period do 31. decembra 2018. godine.

NPAA čini i osnovu za pripremu pregovaračkih pozicija u poglavljima koja nisu još otvorena i gde Srbija nije predala pregovaračku poziciju EU, jer je jedan od ciljeva ovog dokumenta da odražava i sve zahteve i rezultate procesa pregovora, odnosno da omogući praćenje obaveza preuzetih u poglavljima tokom pregovora. U skladu sa iskustvom drugih država kandidata za članstvo u EU, NPAA predstavlja i jedan od pokazatelja napretka ka zatvaranju poglavlja.

NPAA će biti revidiran i u narednom periodu, u skladu sa potrebama i uzimajući u obzir ostvarene korake tokom pregovora o pristupanju, kao i razvoj pravnih tekovina u Evropskoj uniji. Drugi revidirani Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije (NPAA) možete da preuzmete [ovde](#).

STANICA NA PUTU KA PRIMENI PARISKOG SPORAZUMA COP22

Samit Okvirne konvencije UN o promeni klime, održan u Marakešu

22. Samit Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o promeni klime (*United Nation Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*) – COP22, održan je u Marakešu (Maroko) od 7. do 18. novembra 2016.

Nakon što je na prethodnom samitu u Parizu, u decembru 2015. godine, usvojen Pariski sporazum, Samit u Marakešu trebalo je da doprinese daljim dogovorima o primeni ovog Sporazuma.

Neposredno pre početka COP22 Pariski sporazum je stupio na snagu (4. novembra 2016. godine), jer je Sporazum ratifikovalo najmanje 55 država koje emituju ukupno 55% globalne emisije gasova sa efektom staklene bašte. Naime, u skladu sa članom 21, Sporazum stupa na snagu mesec dana nakon što najmanje 55 država koje emituju ukupno 55% globalne emisije gasova sa efektom staklene bašte Konvenciji podnesu instrumente ratifikacije.

Na Samitu u Marakešu potvrđeno je opredeljenje potpisnica Konvencije da sprovedu odredbe Pariskog sporazuma. Do sada je Sporazum ratifikovalo 117 od 197 članica Konvencije, ali Srbija još uvek nije među njima.

U zaključnoj izjavi usvojenoj na COP22, članice Konvencije potvrdile su svoje opredeljenje za ubrzanu primenu Pariskog sporazuma, imajući u vidu ambiciozne ciljeve i zajedničku odgovornost za njegovu primenu. Neophodnost za zajedničkom akcijom i punom primenom Sporazuma iskazana je u zaključnoj izjavi: „Šefovi država i vlada pozivaju na maksimalni politički angažman u borbi protiv klimatskih promena”.

Ipak, naglašava se da postoje različiti nivoi odgovornosti i kapaciteta, kao i da se moraju uzeti u obzir specifičnosti nacionalnih okvira. Članice Konvencije naglasile su da je neophodna akcija na svim nivoima i uz uključivanje svih zainteresovanih strana, a posebno civilnog društva. Na Samitu u Marakešu ukazano je na direktnu vezu između primene Pariskog sporazuma i ostvarenja ciljeva održivog razvoja, koji su definisani Agendom za održivi razvoj 2030, dokumentom koji je usvojen u septembru 2015. godine. Članice Konvencije pozvale su na najviši nivo političke posvećenosti borbi protiv klimatskih promena, i povećanju ambicija u smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao najvišim prioritetima.

MARRAKECH COP22 | CMP12
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2016
مؤتمر الأمم المتحدة لتغير المناخ
+ⵍⵎⵔⵓⵔ | +ⵏⵓⵔⵓⵔ ⵍⵏⵓⵎⵎⵓⵏⵏ ⵏ ⵙⵉⵎⵓⵏⵏⵓⵔ ⵏ ⵙⵉⵎⵓⵏⵏⵓⵔ ⵏ ⵙⵉⵎⵓⵏⵏⵓⵔ

Foto: www.cop22-morocco.com

Na Samitu u Marakešu naglašeno je da smanjenje emisija mora biti postignuto i pre 2020. godine, što je preduslov za uspešnu primenu Pariskog sporazuma. Ovaj iskaz trebalo bi tumačiti u svetlu zaključaka prethodnog Sporazuma. Naime, na Samitu u Parizu 2015. godine zaključeno je da ostvarenje ciljeva za smanjenje emisija, koji su utvrđeni na nacionalnom nivou (*Intended Nationally Determined Contributions – INDCs*) neće dovesti do željenog smanjenja emisija, te je revizija nameranih doprinosa na nacionalnom nivou neophodna.

Samit u Marakešu nije doneo prekretnicu u globalnom dogovoru o borbi protiv klimatskih promena, kao što je to bio slučaj sa prethodnim Samitom, mada takvih očekivanja nije ni bilo. Ipak, na ovom Samitu je potvrđeno da se u 2018. godini očekuje da zemlje potpisnice postignu novi obavezujući sporazum o povećanju doprinosa smanjenju emisija. Takođe, iako je bilo očekivanja da će COP22 biti Samit koji će doprineti napretku u pregovorima o smanjenju emisija iz poljoprivrede, do značajnog napretka u ovoj oblasti nije došlo.

Piše: *Mirko Popović*

POGLAVLJE 10 – INFORMACIONO DRUŠTVO I MEDIJI

Pravna tekovina Evropske unije kojom su definisane smernice za oblast elektronskih komunikacija, usluga informacionog društva i audio-vizuelne politike deo je pregovaračkog Poglavlja 10.

Kada je reč o **elektronskim komunikacijama**, regulatorni okvir usmeren je na otvaranje tržišta telekomunikacija. Osnovni cilj je jačanje konkurentnosti, kroz stvaranje uslova za lakši ulazak na tržište i podsticanje investiranja u ovaj sektor. U okviru regulisanja tržišta, uloga EU je da utvrdi pravila koja će obuhvatiti sve telekomunikacione mreže i usluge; da obezbedi pravičan pristup osnovnim uslugama (telefon, faks, internet, besplatni hitni pozivi) po optimalnoj ceni svim korisnicima, uključujući osobe sa invaliditetom; da podstiče konkurentnost smanjujući dominantnu poziciju nacionalnih preduzeća u oblasti telekomunikacija, koja su imala monopol na određene usluge. U okviru elektronskih komunikacija i informacionog društva, pregovara se i o obezbeđivanju nezavisnosti regulatora; fiksnoj širokopojasnoj mreži i širokopojasnoj mobilnoj telefoniji; uvođenju jedinstvenog broja za hitne slučajeve 112 i jačanju administrativnih kapaciteta nacionalnog regulatornog tela.

U oblasti **informaciono društvo** regulatorni okvir usklađen je sa rasprostranjenim korišćenjem interneta u EU. Najveći izazovi u oblasti interneta, aktivnosti na internetu i IKT (informacionih i komunikacionih tehnologija) standarda su snabdevanje velikog broja virtuelnih adresa, skladištenje i transfer kapaciteta, kao i razvoj tehničkih standarda na teritoriji EU, kako bi se garantovala interoperabilnost, internet privatnost i pristupačnost interneta. Osnovni ciljevi u oblasti IKT, tačnije 13 specifičnih ciljeva koji se odnose na digitalnu transformaciju, nalaze se u Evropskoj strategiji iz 2010. godine, Digitalnoj agendi za Evropu (DaE). Oblast informacionog društva otvara prostor za pregovore o daljem usklađivanju sa propisima EU i razvoju u oblasti e-uprave, e-zdravlja, e-pravosuđa i e-trgovine.

Audio-vizuelna politika formuliše se na nacionalnom nivou, a uloga EU je postavljanje osnovnih pravila i smernica vezanih za zajedničke interese, kao što su otvaranje tržišta Unije i slobodna konkurencija. U okviru televizijskih usluga, cilj regulative je koordinacija nacionalnog zakonodavstva, kako bi se: slobodno trgovalo TV programima i video-uslugama na zahtev; zaštitio kulturni diverzitet; televizijski kanali obezbedili bar polovinu vremena za emitovanje filmova i programa napravljenih u Evropi; kako bi se maloletnici zaštitili od neprikladnog TV sadržaja i obezbedila zaštita od neprimerenog oglašavanja u medijima. Ova oblast reguliše i prelazak sa analognog na digitalni sistem u okviru digitalne televizije; internet pristup evropskom kulturnom nasleđu; digitalne biblioteke, interaktivne medijske sadržaje u Evropi i zaštitu korisnika video-igara.

KOJA JE KORIST ZA SRBIJU?

- Pristupačnije usluge mobilne telefonije i rominga
- Zaštita maloletnika od neprimerenih medijskih sadržaja
- Digitalizacija
- Jedinostveni broj za hitne službe 112
- Elektronski potpis

Evropska komisija saopštila je da će od juna 2017. godine biti besplatna usluga rominga za mobilne telefone koju plaćaju građani EU kada putuju iz jedne u drugu zemlju Unije. Dakle, jedna od povoljnosti je ta što će ulaskom u EU doći do ukidanje naplaćivanja rominga. Korist od digitalizacije, koja se u Srbiji sprovodi u okviru Evropske agende, imaće građani Srbije, operateri, kao i država. Digitalizacija će omogućiti krajnjim korisnicima: bolji kvalitet zvuka i slike, raznovrsniji sadržaj, više radio i televizijskih programa, nove usluge za osobe sa invaliditetom i starije osobe, unapređene dodatne usluge i drugo. Državi će digitalizacija omogućiti efikasnije korišćenje radio-frekvencijskog spektra, korišćenje oslobođenog dela spektra za nove usluge, promociju razvoja tehnologije kao i nova radna mesta.

U oblasti mobilne telefonije, građani Srbije će moći da biraju između velikog broja usluga i različitih operatera, zbog čega će cene biti niže. Korisnicima usluga omogućena je slobodna promena operatera u skladu sa njihovim potrebama, uz mogućnost zadržavanja dotadašnjeg broja i prethodnog broja, bez obzira na mrežu u koju se prelazi. Uvodi se besplatni, jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, koji se koristi u celoj Uniji. Moguće je pozvati broj 112 sa fiksnog i mobilnog telefona, kako bi se kontaktirala bilo koja hitna služba.

U oblasti informacionog društva uvodi se elektronski potpis, koji štedi vreme i smanjuje troškove poslovanja. U oblasti audio-vizuelne politike, stvara se pravni okvir koji štiti interese gledalaca. Trajanje reklamnih spotova u okviru sat vremena u udarnom terminu na javnoj televiziji ne sme da pređe četiri minuta.

(Brošura „Pregovaračka poglavlja – 35 koraka ka EU“, EU info-centar i Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU)

Beogradska otvorena škola
Centar za evropske integracije

Masarikova 5/16,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 11 30 61 372
F: +381 11 36 13 112
E: eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs
W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs
S: facebook.com/bos.cei
S: twitter.com/CEI_BOS

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Podržano od strane Evropske
unije u okviru programa
„Evropa za građane i građanke”

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten
„Progovori o pregovorima” prijavite se [OVDE](#).

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije
– molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl
eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome kako
možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko
smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili
ako niste zainteresovani da ga primete ubuduće možete nam
to javiti odgovorom na ovu [poruku](#).

Ukoliko želite da primete informacije o specifičnim
poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU
popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem [LINKU](#).